

اساسنامه صندوق توسعه ملی

ماده 84 قانون برنامه پنجم توسعه کشور

ماده 84 - صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده های نفتی به ثروتهای ماندگار، مولد و سرمایه های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسلهای آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده های نفتی تشکیل می شود. صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه ای نخواهد داشت. اموال و دارایی های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف - ارکان صندوق عبارتند از:

1- هیأت امناء

2- هیأت عامل

3- هیأت نظارت

ب - هیأت امناء به عنوان بالاترین رکن صندوق، دارای وظایف و اختیارات زیر است:

1- راهبری، تعیین سیاستها و خطمشی ها

2- تصویب شرایط و نحوه اعطاء تسهیلات برای تولید و سرمایه گذاری به بخشهای

خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی

3- تصویب نظامنامه ها، برنامه های راهبردی، بودجه سالانه، صورتهای مالی و گزارش

عملکرد صندوق

4- انتخاب رئیس و سایر اعضاء هیأت عامل مطابق بندهای (د) و (ه)

5- عزل رئیس و اعضای هیأت عامل با پیشنهاد هر یک از اعضای هیأت امناء و تصویب

هیأت امناء

6- اتخاذ تصمیم درباره ارجاع دعاوی به داوری و صلح دعاوی با رعایت اصل یکصد و سی و نهم (139) قانون اساسی

7- تعیین انواع فعالیتهای مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخشها و زیربخشهای تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی

8- تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرحهای تولیدی و سرمایه گذاری برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرحهای سرمایه گذاری به نحوی که میانگین این نرخها کمتر از متوسط نرخ بازده سپردههای بانک مرکزی در بازارهای خارجی نباشد.

ج - هیأت امناء

ترکیب اعضای هیأت امناء به شرح زیر است:

1- رئیس جمهور (رئیس هیأت امناء)

2- معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور (دبیر هیأت امناء)

3- وزیر امور اقتصادی و دارائی

4- وزیر کار و امور اجتماعی

5- وزیر نفت

6- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

7- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی

8- رئیس اتاق تعاون ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی

9- دو نفر نماینده از کمیسیونهای اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب

مجلس شورای اسلامی

10- دادستان کل کشور

تبصره 1- جلسات هیأت امناء حداقل سالی دو بار تشکیل می شود.

- تبصره 2- جلسات هیأت امناء با حداقل دو سوم اعضاء صاحب رأی رسمیت یافته و تصمیمات آن با حداقل پنج رأی اتخاذ می گردد.
- تبصره 3- رؤسای هیأت عامل و هیأت نظارت بدون حق رأی می توانند در جلسات هیأت امناء شرکت نمایند.
- تبصره 4- هرگونه تصمیم هیأت امناء در مورد تصویب ترازنامه و صورتهای مالی صندوق و نیز انتصاب رئیس و اعضای هیأت عامل در روزنامه رسمی کشور و نیز یکی از روزنامه های کثیرالانتشار به انتخاب هیأت امناء، درج می گردد.
- تبصره 5- دستور جلسه، تاریخ و محل جلسات هیأت امناء توسط دبیر هیأت امناء تعیین و حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه برای اعضاء هیأت ارسال می شود.
- تبصره 6- بودجه ستاد صندوق به تصویب هیأت امناء می رسد.
- د - به منظور اداره امور صندوق در چهارچوب مفاد اساسنامه و مصوبات هیأت امناء، هیأت عامل مرکب از پنج نفر از افراد صاحب نظر، با تجربه و خوش نام در امور اقتصادی، حقوقی، مالی، بانکی و برنامه ریزی با حداقل ده سال سابقه مرتبط و مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد توسط هیأت امناء انتخاب و با حکم رئیس جمهور منصوب می شوند و دارای وظایف و اختیارات زیر می باشند:
- 1- پیشنهاد فعالیتهای مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخشها و زیربخشهای تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی به هیأت امناء
 - 2- پیشنهاد موارد سرمایه گذاری در بازارهای پولی و مالی بین المللی و داخلی به هیأت امناء
 - 3- تعیین چهارچوب قراردادهای عاملیت با بانکهای عامل و تعیین مسؤولیتهای اختیارات بانک عامل در چهارچوب این قراردادها
 - 4- برقراری نظام حسابرسی داخلی و استقرار نظام کنترلهای داخلی مناسب
 - 5- تأیید صورتهای مالی ارزی و ریالی و ارائه آن به هیأت امناء

- 6- ارائه پیشنهاد به هیأت امناء در خصوص نظامنامه‌ها و شرایط و نحوه اعطای تسهیلات
- 7- اتخاذ تصمیم نسبت به هرگونه اقدامی به نام صندوق در محدوده وظایف و اهداف مندرج در اساسنامه به جز آنچه تصمیم درباره آنها به صراحت در حوزه صلاحیت هیأت امناء یا رئیس هیأت عامل است مگر این که به هیأت عامل تفویض شده باشد.
- 8- اتخاذ تصمیم راجع به کلیه اموری که توسط رئیس هیأت عامل در محدوده اختیارات خود در دستور کار هیأت عامل قرار می‌گیرد.
- 9- اجرای مصوبات هیأت امناء
- 10- پیشنهاد ارجاع دعاوی به داوری، تعیین داور و صلح دعاوی به هیأت امناء
- 11- افتتاح یا بستن حسابهای ارزی در نزد بانک مرکزی و معرفی صاحبان امضای مجاز از بین اعضای هیأت عامل، رئیس و سایر مدیران صندوق
- 12- انعقاد قرارداد با مشاور معتبر بین‌المللی در امور سرمایه‌گذاری و مهندسی مالی برای ارزیابی، بهبود و ارتقاء عملکرد صندوق.
- 13- سایر موارد ارجاعی از سوی هیأت امناء
- تبصره 1- برکناری و قبول استعفای اعضای هیأت عامل مشروط به تأیید دو سوم اعضای صاحب رأی هیأت امناء خواهد بود.
- تبصره 2- اعضای هیأت عامل باید تمام وقت بوده و هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی و شغل دیگری به استثناء تدریس نداشته باشند. اعضای هیأت عامل مشمول حکم مندرج در اصل یکصد و چهل و دوم (142) قانون اساسی می‌باشند.
- تبصره 3- دوره تصدی هیأت عامل پنج سال بوده و انتخاب مجدد اعضاء بلامانع است.
- تبصره 4- کلیه اوراق بهادار، چکها، سفته‌ها، بروات، قراردادهای و سایر اسناد تعهدآور با امضای دو عضو از سه عضو هیأت عامل که توسط این هیأت تعیین می‌شوند همراه با مهر صندوق معتبر خواهد بود.

تبصره 5 - تصمیمات هیأت عامل با حداقل سه رأی نافذ است.

هـ - رئیس هیأت عامل که بالاترین مقام اجرائی صندوق است از بین اعضای هیأت عامل توسط هیأت امناء انتخاب و با حکم رئیس جمهور منصوب می شود .
رئیس هیأت عامل دارای وظایف و اختیارات زیر می باشد:

- 1- ابلاغ و صدور دستور اجرای تصمیمات هیأت عامل و نظارت بر حسن اجرای آن
 - 2- تعیین دستور جلسه و اداره جلسات هیأت عامل
 - 3- اداره صندوق در چهارچوب مصوبات هیأت عامل و هیأت امناء
 - 4- تهیه و تنظیم طرحها و برنامه های اجرائی در حیطه فعالیت های موضوع صندوق
 - 5- تهیه و تنظیم برنامه، بودجه، صورتهای مالی صندوق و پیش نویس گزارش هیأت عامل به هیأت امناء
 - 6- اداره امور داخلی صندوق، به کارگیری نیروی انسانی و انجام هزینه های جاری و اداری صندوق
 - 7- تهیه و تنظیم گزارش عملکرد صندوق برای ارائه به هیأت عامل حداقل هر سه ماه یک بار
 - 8- نمایندگی صندوق در برابر اشخاص ثالث و کلیه مراجع داخلی و خارجی اعم از قضائی، اداری، ثبتی و مشابه آنها با حق توکیل به غیر ولو به طور مکرر
 - 9- اقامه یا دفاع از دعاوی یا شکایات مربوط به امور صندوق اعم از حقوقی و کیفری با کلیه اختیارات مربوط به امور دادرسی به جز حق مصالحه و ارجاع امر به داوری
 - 10- سایر امور ارجاعی از سوی هیأت عامل
- و - به منظور حصول اطمینان از تحقق اهداف صندوق و نظارت مستمر بر عملیات جاری آن و جلوگیری از هرگونه انحراف احتمالی از مفاد اساسنامه، خط مشی ها و سیاستها، هیأت نظارت با ترکیب رئیس دیوان محاسبات کشور، رئیس سازمان

حسابرسی کشور، رئیس سازمان بازرسی کل کشور تشکیل می‌شود.

تبصره 1- نظارت این هیأت نافی وظایف قانونی دستگاههای نظارتی نظیر دیوان محاسبات و بازرسی کل کشور نخواهد بود.

تبصره 2- هیأت نظارت دارای رئیس، نایب رئیس و دبیر خواهد بود که در اولین جلسه هیأت نظارت انتخاب خواهند شد.

ز - وظایف هیأت نظارت:

1- رسیدگی به صورتها و گزارشهای مالی صندوق و تهیه گزارشهای موردی و ادواری برای هیأت امناء و مجلس شورای اسلامی؛

2- رسیدگی به صورت ریزداریها، مطالبات، تعهدات و خلاصه حسابهای صندوق و گواهی آنها برای انتشار در روزنامه رسمی کشور؛

3- رسیدگی به عملکرد صندوق از لحاظ انطباق با موازین قانونی و اساسنامه و اهداف صندوق

این هیأت در ایفاء وظایف خود و بدون مداخله در امور جاری، کلیه اسناد و داریها و حسابهای صندوق را مورد رسیدگی قرار داده و می‌تواند به اطلاعات و مدارک و مستندات صندوق که لازم می‌داند دسترسی داشته باشد. این هیأت موظف است گزارش نظارتی خود را هر شش ماه یکبار به هیأت امناء و مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

تبصره - هیأت نظارت می‌تواند برای حسابرسی از عملکرد صندوق از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب صلاحیت استفاده نماید.

ح - منابع صندوق:

1- حداقل معادل بیست درصد (20%) از منابع حاصل از صادرات نفت (نفت خام، و میعانات گازی، گاز و فرآورده‌های نفتی) در سالهای برنامه و تعیین مبلغ آن در قوانین

بودجه سنواتی

- 2- حداقل بیست درصد (20%) ارزش صادرات تهاتری اقلام فوق‌الذکر
 - 3- افزایش سهم واریزی از منابع بندهای (1) و (2) هر سال به میزان سه واحد درصد
 - 4- پنجاه درصد (50%) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان سال 1389 و سالهای بعد
 - 5- منابع قابل تحصیل از بازارهای پولی بین‌المللی با مجوز هیأت امناء با رعایت قوانین مربوط.
 - 6- سود خالص صندوق طی سال مالی
 - 7- درآمد حاصل از سود موجودی حساب صندوق در بانک مرکزی، معادل میانگین نرخ سود سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی با محاسبه و پرداخت هر سه ماه یکبار
 - 8- بیست درصد (20%) منابع موضوع جزء (د) بند (4) قانون بودجه سال 1389 کل کشور
- تبصره 1- بازپرداخت اصل و سود تسهیلات پرداختی از محل صندوق توسعه ملی به حساب صندوق واریز و مجدداً در جهت اهداف صندوق به کار گرفته می‌شود.
- تبصره 2- حسابهای صندوق فقط نزد بانک مرکزی نگهداری خواهد شد.

ط - مصارف صندوق:

- 1- اعطای تسهیلات به بخشهای خصوصی، تعاونی و بنگاههای اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی برای تولید و توسعه سرمایه‌گذاریهای دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی
- 2- اعطای تسهیلات صادرات خدمات فنی و مهندسی به شرکتهای خصوصی و تعاونی ایرانی که در مناقصه‌های خارجی برنده می‌شوند از طریق منابع خود یا تسهیلات سندیکایی

3- اعطای تسهیلات خرید به طرفهای خریدار کالا و خدمات ایرانی در بازارهای هدف صادراتی کشور

4- سرمایه‌گذاری در بازارهای پولی و مالی خارجی

5- اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران خارجی با در نظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی به منظور جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری در ایران با رعایت اصل هشتادم (80) قانون اساسی می‌باشد.

6- تأمین هزینه‌های صندوق

تبصره 1- استفاده از منابع صندوق برای اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارائیهای سرمایه‌ای و بازپرداخت بدهیهای دولت به هر شکل ممنوع است.

تبصره 2- اعطای تسهیلات موضوع این ماده فقط به صورت ارزی است و سرمایه‌گذاران استفاده‌کننده از این تسهیلات اجازه تبدیل ارز به ریال در بازار داخلی را ندارند.

تبصره 3- اعطای کلیه تسهیلات صندوق صرفاً از طریق عاملیت بانکهای دولتی و غیردولتی خواهد بود.

ی - سایر مقررات:

1- سهم عاملیت بانکها در شرایط رقابتی متناسب با نرخ کارمزد و توان تخصصی و کارشناسی بانکها توسط هیأت عامل تعیین می‌شود.

2- سهم صندوق از منابع موضوع جزء (1) و (2) بند (ح) این ماده ماهانه توسط بانک مرکزی به حساب صندوق واریز و در پایان سال مالی با توجه به قطعی‌شدن منابع تسویه می‌شود.

3- پرداخت تسهیلات از محل منابع صندوق بدون تأیید توجیه فنی، اقتصادی، مالی و اهلیت متقاضی توسط بانک عامل ممنوع است و در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی خواهد بود. ارزیابی گزارشهای توجیه فنی، اقتصادی و مالی و احراز کفایت بازدهی طرحهای سرمایه‌گذاری با لحاظ عامل خطرپذیری، به میزانی که از نرخ سود

- تسهیلات مورد انتظار اعلام شده توسط هیأت امناء کمتر نباشد به عهده بانک عامل و به مثابه تضمین بانک عامل در بازپرداخت اصل و سود تسهیلات به صندوق است.
- صندوق، منابع مورد نیاز طرحهای سرمایه گذاری بخش کشاورزی، آب و منابع طبیعی را از طریق بانک عامل یا صندوق حمایت از توسعه سرمایه گذاری بخش کشاورزی به صورت ارزی و با سود انتظاری کمتر در اختیار سرمایه گذاران بخش قرار می دهد.
- 4- مجموع تسهیلات اختصاص یافته از منابع صندوق با عاملیت بانکها به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتهای تابعه و وابسته در هر حال نباید بیش از بیست درصد (20%) منابع صندوق باشد.
- تبصره 1- از نظر این ماده مؤسسات و شرکتهای در صورتی غیر عمومی محسوب می شوند که حداقل هشتاد درصد (80%) سهام، یا سهم الشرکه آنها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.
- مؤسسات و شرکتهایی که اکثریت مطلق سهام آنها متعلق به مؤسسات عمومی و عام المنفعه نظیر موقوفات، صندوقهای بیمه ای و بازنشستگی و مؤسسات خیریه عمومی است از نظر این ماده در حکم مؤسسات و شرکتهای وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.
- تبصره 2- بنگاههای اقتصادی که صرف نظر از نوع مالکیت بیش از بیست درصد (20%) اعضاء هیأت مدیره آنها توسط مقامات دولتی تعیین می شوند از نظر این ماده دولتی محسوب می گردند و پرداخت از منابع صندوق به آنها ممنوع است.
- تبصره 3- صندوق موظف است در توزیع منابع بین بخشهای اقتصادی و استانیها، توازن منطقه ای را مدنظر قرار دهد.
- 5- سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال تا پایان اسفندماه همان سال است.
- 6- صندوق در امور اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی تابع این اساسنامه و قوانین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و سیاستهای پولی و ارزی می باشد. آئین نامه های

- لازم به پیشنهاد هیأت امنای صندوق به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید و طبق اصل یکصد و سی و هشتم (138) قانون اساسی اقدام خواهد شد.
- 7- رئیس هیأت عامل صندوق توسعه ملی موظف است هر شش ماه یکبار میزان منابع و مصارف و محل مصارف صندوق را به هیأت امناء، هیأت نظارت و مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.
- 8- هیأت نظارت در صورت برخورد با تخلف و جرم در اجرای احکام این ماده حسب مورد مراتب را به مراجع صالحه اعلام می‌دارد.
- 9- ترازنامه و حساب سود و زیان صندوق به همراه گزارش و اظهارنظر هیأت نظارت باید حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه به هیأت امناء تسلیم گردد.
- 10- صدور هرگونه ضمانتنامه و پرداخت هرگونه تسهیلات از محل منابع صندوق فقط از طریق بانکهای عامل اعم از دولتی یا غیردولتی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی انجام می‌شود.
- 11- تغییر در اساسنامه و انحلال صندوق تنها با تصویب مجلس شورای اسلامی است.

نظام نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات

(مصوب نشست مورخ 90/5/13 هیأت امنای صندوق توسعه ملی)

بخش اول - تعاریف و مفاهیم

الف: قانون: قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

ب - صندوق: صندوق توسعه ملی

ج - هیأت امنای: هیأت امنای صندوق موضوع بند ج ماده 84 قانون

د - بانک: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هـ - بانک عامل: هریک از بانکهای دولتی و غیر دولتی

و - هیأت عامل: هیأت عامل صندوق توسعه ملی موضوع بند (د) ماده 84 قانون

ز - نظام نامه: نظام نامه ضوابط و شرایط اعطاء تسهیلات.

ر - قرارداد عاملیت: قراردادی است که میان هیأت عامل و بانک عامل بر اساس مفاد ماده

84 قانون برنامه پنجم توسعه و نظام نامه منعقد و مطابق آن وجوه صندوق در اختیار بانک عامل

برای پرداخت تسهیلات قرار می گیرد.

بخش دوم - مقررات عام

الف - بانک موظف است ظرف یک هفته از تاریخ تصویب نظام نامه، حسب درخواست هیات عامل، نسبت به افتتاح حساب‌های لازم برای صندوق اقدام نماید.

ب - بانک موظف است منابع موضوع اجزا یک الی هشت بند (ح) ماده 84 قانون را به حساب صندوق نزد خود به شرح و ترتیبات مندرج در قانون واریز نماید.

تبصره 1) بازپرداخت اصل و سود تسهیلات پرداختی از محل منابع صندوق توسط بانک‌های عامل به حساب صندوق نزد بانک واریز و مجدداً در جهت اهداف صندوق به کار گرفته خواهد شد.

تبصره 2) بانک موظف است به موجودی حساب صندوق نزد خود، هر سه ماه یکبار به صورت روزشمار سود به ارزش مربوطه پرداخت نماید. نرخ سود مذکور معادل میانگین نرخ سود سپرده‌های بانک در بازارهای خارجی تعیین می شود. سود موضوع این تبصره هر سه ماه یکبار به موجودی صندوق اضافه می شود.

ج - منابع صندوق در قالب قرارداد عاملیت که با رعایت مفاد نظام نامه، توسط هیات عامل با بانک‌های عامل منعقد می شود، در اختیار متقاضیان سرمایه گذاری در بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیر دولتی به شرح بخش پنجم این نظام نامه قرار خواهد گرفت.

د - بانک‌های دولتی و غیردولتی مورد تأیید بانک و صندوق حمایت توسعه سرمایه گذاری بخش کشاورزی (صرفاً در مورد طرح‌های آب و کشاورزی)، از طریق انعقاد قرارداد عاملیت با هیات عامل در چارچوب این نظام نامه، اجازه اعطای تسهیلات از محل صندوق را دارا خواهند بود.

هـ : بانک نسبت به صدور گواهی مسدودی ارزی برای آن دسته از طرح‌های مصوب در بانک‌های عامل، که به تأیید هیأت عامل رسیده‌اند، با اعلام صندوق اقدام خواهد نمود.

ز - پذیرش طرح‌ها توسط بانک‌های عامل در استان‌ها پس از تأیید کارگروه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان و در مرکز با تأیید بالاترین مقام دستگاه اجرایی تخصصی ذیربط یا مقام مجاز از طرف ایشان خواهد بود.

بخش سوم - نوع ارز و واحد محاسبات

الف - واحد پولی محاسبات دلار آمریکا است.

ب - پرداخت‌هایی که از محل منابع صندوق به طرح‌ها صورت می‌گیرد، براساس ارز مورد نیاز طرح به دلار آمریکا یا هر ارز قابل تبدیل دیگر که توسط بانک اعلام می‌شود، امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره 1) بازپرداخت تسهیلات ارزی استفاده شده به‌همان ارزی خواهد بود که به طرح پرداخت شده است.

تبصره 2) نرخ تسعیر در هر مورد که ضرورت پیدا کند معادل نرخ برابری بین المللی ارز براساس اعلام بانک خواهد بود.

بخش چهارم - فعالیت‌های قابل قبول در بخش‌ها و زیربخش‌ها

الف - فعالیت‌های سرمایه‌گذاری در طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری صنعتی، معدنی، نفت، گاز، پتروشیمی، آب، برق، انرژی، مسکن و ساختمان، کشاورزی و منابع طبیعی، محیط زیست، حمل‌ونقل، ارتباطات و فناوری ارتباطات و اطلاعات، صادرات کالاها و خدمات، صدور خدمات فنی - مهندسی، طرح‌های مبتنی بر فناوری، گردشگری، هتلداری، بهداشت و درمان و آموزش.

ب - سرمایه‌گذاری برای توسعه ظرفیت‌های موجود (از جمله خرید تجهیزات و ماشین‌آلات) و پرداخت هزینه‌های نصب، آموزش، راه‌اندازی و خرید دانش فنی مربوط به طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری.

ج - سرمایه‌گذاری برای بازسازی و بهینه‌سازی مصرف انرژی.

د - تمام طرح‌هایی که در چارچوب بخش‌های فوق از توجیه فنی، اقتصادی و مالی لازم برخوردار هستند (اعم از آنکه طرح صادرات‌گرا یا غیرصادراتی باشد).

ه - اعطای تسهیلات صادرات خدمات - فنی مهندسی (از جمله ضمانت‌نامه) به شرکت‌های ایرانی که در مناقصات بین‌المللی برنده می‌شوند، پس از اخذ تضمین‌های لازم.

و - طرح‌های سرمایه‌گذاران خارجی (با رعایت اصل 80 قانون اساسی) و سرمایه‌گذاری مشترک خارجی با بخش غیردولتی داخلی در چارچوب قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی مصوب 1380/12/19 مجلس شورای اسلامی و اصلاحات بعدی آن.

ز - اعطای تسهیلات خرید به طرفهای خریدار کالا و خدمات ایرانی در بازارهای هدف صادراتی.

ح - سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی و پولی خارجی پس از تصویب هیات امناء صندوق.

تبصره) در تمام موارد بالا، سرمایه‌گذاری در طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، توسعه و بازسازی ظرفیت‌های موجود (از جمله خرید تجهیزات، ماشین‌آلات)، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، حمل و نقل عمومی و ریلی، طرح‌های سرمایه‌گذاری مشترک ایرانی - خارجی که در چارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب 1380/12/19 به تصویب می‌رسند و طرح‌های صادرات کالا و خدمات ایرانی در بازارهای هدف صادراتی در قالب اعتبارخریدار (BUYER's Credit) و صادرات خدمات فنی - مهندسی در قالب اعتبار فروشنده (Supplier's Credit) از اولویت برخوردار خواهند بود.

بخش پنجم - اشخاص مجاز

اشخاص مجاز به عنوان متقاضی استفاده از تسهیلات صندوق عبارتند از:

الف - تمام اشخاص حقیقی ایرانی که در بخش‌های مذکور در بخش چهارم موضوع این نظام‌نامه فعالیت می‌کنند و مجوزهای قانونی لازم را از مراجع ذیربط در این خصوص دارا می‌باشند.

ب - تمام اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی ایرانی و بنگاه‌های اقتصادی وابسته به موسسات عمومی غیر دولتی که مطابق اساسنامه خود، در بخش‌های مجاز مذکور در بخش چهارم این نظام‌نامه فعالیت می‌کنند.

تبصره 1 - اشخاص حقوقی و بنگاه‌های اقتصادی که صرف‌نظر از نوع مالکیت بیش از بیست درصد (20%) اعضاء هیأت مدیره آنها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند واجد شرایط دریافت تسهیلات از منابع صندوق نبوده و پرداخت از منابع صندوق به آنها ممنوع است.

تبصره 2 - مؤسسات و شرکت‌ها در صورتی غیرعمومی محسوب می‌شوند که حداقل هشتاد درصد (80%) سهام یا سهم‌الشرکه آنها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.

تبصره 3 - مؤسسات و شرکت‌هایی که اکثریت مطلق سهام آنها متعلق به مؤسسات عمومی و عام‌المنفعه نظیر موقوفات، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و مؤسسات خیریه عمومی است، در حکم مؤسسات و شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.

ج - شرکت‌های خصوصی و تعاونی ایرانی، که در مناقصه‌های بین‌المللی برنده می‌شوند.

د - سرمایه‌گذاری مشترک شرکت‌های ایرانی با سرمایه‌گذاران خارجی در چارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب 1380/12/19

تبصره - اعطای تسهیلات به این دسته از شرکت‌ها در صورتی امکان‌پذیر است که حداقل 30 درصد از کل ارزش سرمایه‌گذاری طرح از محل آورده سرمایه‌گذار خارجی تأمین شده باشد.

ه - خریداران خارجی کالاها و خدمات ایرانی در بازارهای هدف صادراتی.

تبصره - تسهیلات مذکور صرفاً برای خرید کالا و خدمات ایرانی در قالب اعطای تسهیلات خریدار خواهد بود.

ز - سرمایه گذاران خارجی که در چارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مصوب 1380/12/19 فعالیت می نمایند مشروط به اینکه 30 درصد کل ارزش سرمایه گذاری طرح از محل آورده سرمایه گذار خارجی تامین شده باشد. (با رعایت اصل 80 قانون اساسی)

بخش ششم - نرخ بازده مورد انتظار

الف - حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق معادل میانگین نرخ بازده سپرده های بانک در بازارهای خارجی خواهد بود. این نرخ هر ساله به صورت رسمی از طریق بانک به هیأت عامل ابلاغ می شود.

ب - نرخ بازده طرح های تولیدی و سرمایه گذاری موضوع بخش چهارم این نظام نامه، برای بخش آب و کشاورزی حداقل پنج درصد (5) و برای سایر بخش ها و زیر بخش ها حداقل معادل ده درصد (10) تعیین می گردد.

بخش هفتم - سود، وجه التزام

سود تسهیلات اعطایی به طرح های بخش خصوصی، تعاونی و بنگاه های اقتصادی وابسته به موسسات عمومی غیر دولتی با توجه به نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و نرخ بازده طرح های تولیدی و سرمایه گذاری به شرح زیر خواهد بود:

الف - برای تسهیلات به طور عام: شش درصد (6%) در سال.

ب - تسهیلات طرح های سرمایه گذاری در استان های لرستان، کردستان، ایلام، سیستان و بلوچستان، بوشهر، هرمزگان و کهگیلویه و بویراحمد خراسان شمالی و جنوبی و نیز شهرستان های کمتر توسعه یافته (لیست پیوست): یک درصد کمتر از نرخ تسهیلات عام.

ج - طرح های بخش آب و کشاورزی: یک درصد کمتر از نرخ تسهیلات عام، برای کلیه مناطق.

د - وجه التزام (خسارت تأخیر) چهار درصد (4%) در سال اضافه بر نرخ سود.

تبصره 1: چنانچه تسهیلات گیرنده بخشی از اقساط را در سررسید خود پرداخت کند، تنها مابه التفاوت اقساط تاخیری مشمول خسارت تأخیر خواهند بود.

تبصره 2: نرخ های سود مذکور در این بخش برای کلیه قراردادهای منعقد شده توسط بانک عامل با متقاضی در سال 1390 می باشد. در سال آتی نرخ های جدید بعد از تصویب هیات امنای یا هیات عامل، به بانک عامل جهت اعمال در سایر قراردادهای منعقد شده جدید با متقاضی تا سقف قرارداد عاملیت، ابلاغ خواهد شد. ضمناً تا زمان ابلاغ نرخ سود جدید، نرخ های جاری به قوت خود باقی است.

بخش هشتم - الزامات

الف - تسهیلات ارزی اعطایی به هر طرح از محل منابع صندوق حداکثر معادل بخش ارزی هزینه های سرمایه گذاری طرح، خواهد بود.

تبصره 1: وجوه ارزی مورد نیاز هر طرح (اعم از سرمایه ثابت و سرمایه در گردش) از محل منابع صندوق تأمین میشود و از طریق بانک عامل در قالب نیاز ارزی طرح در طول دوران اجراء به مجری طرح پرداخت می شود.

تبصره 2: پرداخت تسهیلات سرمایه در گردش به طرح های موجود، از منابع صندوق ممنوع می باشد.

ب - متقاضی سرمایه‌گذاری برای استفاده از منابع صندوق ، باید نحوه تامین منابع ریالی مورد نیاز طرح شامل اعتبارات بانکی و یا آورده سهامداران را به بانک عامل اعلام نماید.

ج - مجموع تسهیلات اختصاص یافته از منابع صندوق با عاملیت بانکها به بنگاه‌های اقتصادی وابسته به موسسات عمومی غیردولتی در هر حال نباید از 20 درصد سهم تسهیلات اختصاص یافته به هر بانک عامل بیشتر باشد.

تبصره: چنانچه طرح‌های ارسالی از طرف بنگاه‌های اقتصادی وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی به یک بانک عامل بیش از بیست درصد (20) سهم تسهیلات اختصاص یافته به آن بانک باشد، به منظور رعایت جزء 4 بند (ی) ماده 84 قانون هرگونه اقدام توسط بانک عامل در این مورد پس از هماهنگی و موافقت صندوق خواهد بود.

د - به استناد تبصره (2) ذیل بند (ط) قانون اعطای تسهیلات موضوع این قرارداد فقط به صورت ارزی است و سرمایه‌گذاران استفاده‌کننده از این تسهیلات اجازه تبدیل ارز به ریال را در بازار داخلی ندارند. این موضوع باید در قرارداد بانک عامل با متقاضی استفاده‌کننده از منابع صندوق تأکید گردیده و ضمانت اجراء مناسبی نیز پیش‌بینی گردد.

ه - سقف‌های مجاز تسهیلاتی صندوق برای اشخاص حقیقی و حقوقی در چارچوب مقررات بانک خواهد بود.

و - رعایت مفاد "قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات" - مصوب 1375/12/12 - برای تمام استفاده‌کنندگان از تسهیلات موضوع این نظام‌نامه الزامی است. مفاد این بند در قرارداد فی‌مابین بانک عامل و متقاضی به صراحت ذکر شود.

ز - به استناد مصوبه 1390/5/13 هیات امنای صندوق، بانک عامل موظف است، معادل ریالی یک و نیم برابر (1/5) منابع اختصاص یافته از صندوق را از منابع ریالی خود تجهیز و برای تأمین بخش ریالی طرح‌های ارسالی اختصاص دهد.

تبصره) در صورتیکه طرح‌های ارسالی براساس گزارش توجیهی تأیید شده توسط بانک عامل نیاز به منابع ریالی کمتری نسبت به میزان ذکر شده در این بند داشته باشند بانک عامل موظف است نسبت به مدیریت باقیمانده منابع ریالی تا سقف یاد شده فوق، برای اختصاص به سایر طرح‌های موضوع بخش چهارم این نظام نامه اقدام نمایند.

ح - اعطای تسهیلات به شرکت‌های مجاز مشروط به آن است که نسبت حقوق صاحبان سهام به مجموع دارایی‌های شرکت در هر مقطع زمانی از بیست درصد (20%) کمتر نباشد.

بخش نهم - سهم آورده

الف - سهم آورده متقاضی (اعم از شخص حقیقی یا حقوقی) در هر طرح حداقل معادل بیست و پنج (25) درصد کل هزینه ریالی و ارزی طرح (بر مبنای ارزیابی فنی، مالی و اقتصادی بانک عامل) خواهد بود.

ب - سهم آورده متقاضی در طرح‌های تعاونی حداقل معادل بیست (20) درصد کل هزینه ریالی و ارزی طرح

ج - سهم آورده متقاضی در طرح‌های بخش کشاورزی و آب حداقل معادل بیست (20) درصد کل هزینه ریالی و ارزی طرح.

د - سهم آورده متقاضی در طرح‌هایی که تأمین مالی آنها ترکیبی از تسهیلات اعطایی بانک از منابع داخلی، تسهیلات فاینانس و صندوق است از بیست و پنج (25) درصد معادل ریالی کل تسهیلاتی که از منابع صندوق تأمین خواهد شد کمتر نخواهد بود.

هـ - سهم آورده متقاضی در استان‌ها و شهرستان‌های کمتر توسعه یافته (لیست پیوست) حداقل پانزده (15) درصد کل هزینه ارزی و ریالی طرح است.

و - سهم آورده در سرمایه‌گذاری‌های مشترک خارجی با طرف ایرانی که در چارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی به تصویب می‌رسند معادل سی درصد (30%) کل هزینه ارزی و ریالی طرح می‌باشد که به صورت نقدی و غیرنقدی (مانند ماشین‌آلات طرح) خواهد بود.

ز - سهم آورده متقاضی برای طرح‌های صادراتی (اعم از کالا و خدمات فنی و مهندسی) حداقل معادل بیست درصد (20%) کل هزینه ارزی و ریالی طرح است.

تبصره: در هر حال اولویت پرداخت تسهیلات با طرح‌هایی است که سهم آورده متقاضی و اشتغال بیشتری داشته باشد. (به استثنای طرح‌های مربوط به مناطق کمتر توسعه یافته و بخش آب و کشاورزی)

بخش دهم - مدت تسهیلات

الف - مدت زمان لازم برای دوره سرمایه‌گذاری تا بهره‌برداری آزمایشی از طرح‌ها حداکثر 3 سال، دوره تنفس حداکثر 6 ماه و دوره بازپرداخت تسهیلات اعطایی با احتساب مجموع دوره‌های سرمایه‌گذاری، بهره‌برداری و تنفس بنا به تشخیص بانک عامل حداکثر 8 سال تعیین می‌گردد.

تبصره 1- در موارد خاص بانک عامل پس از تأیید هیأت عامل مجاز است حداکثر 12 ماه به دوره مشارکت افزوده و بطور متناسب از دوره بازپرداخت بکاهد.

تبصره 2- مجموع دوره تأمین مالی برای استان‌ها و شهرستان‌های کمتر توسعه یافته (پیوست این نظام‌نامه) 10 سال تعیین می‌گردد.

تبصره 3- مجموع دوره تأمین مالی صادرات در قالب اعتبار فروشنده و خریدار برای کالاهای مصرفی حداکثر یک سال و برای صدور خدمات فنی- مهندسی و کالاهای سرمایه‌ای با توجه به نوع و ماهیت آن حداکثر پنج سال (با تشخیص با نک عامل) تعیین می‌گردد.

تبصره 4- پرداخت منابع صندوق به طرح های مصوب و تایید شده نهایی، توسط بانک عامل به صورت مرحله ای و متناسب با پیشرفت فیزیکی هر طرح صورت خواهد گرفت به نحوی که با پرداخت آخرین مرحله تسهیلات عملیات اجرایی طرح نیز به اتمام برسد.

ب - نحوه بازپرداخت هر طرح با توجه به شرایط طرح طبق تشخیص بانک عامل تنظیم خواهد شد.

ج - بانک عامل مکلف است در سررسید بازپرداخت، اصل و سود سهم صندوق را به همان ارز پرداخت شده به اعتبار/ اعتبارات اسنادی گشایش یافته با مشتری، بلافاصله و حداکثر تا ده (10) روز کاری به حساب صندوق واریز کند. در غیر این صورت مشمول وجه التزام مندرج در بخش هفتم این نظام‌نامه خواهد بود. در صورت درخواست متقاضی، مبنی بر پرداخت تعهد خود به ارز دیگری به جز ارز دریافتی، نرخ روز بازپرداخت ملاک عمل خواهد بود، اما بانک عامل موظف است در هر صورت همان ارز پرداخت شده را به صندوق واریز نماید.

تبصره: بانک موظف است بر اساس مفاد قرارداد عاملیت صندوق با بانک عامل، در صورت تأخیر بانک عامل در بازپرداخت اقساط مربوط به تسهیلات صندوق، حسب اعلام صندوق نسبت به برداشت مبلغ اصل، سود و وجه التزام (خسارت تأخیر) تسهیلات پرداختی (طبق جزء "د" بخش هفتم نظام‌نامه) به نفع صندوق، از منابع بانک عامل اقدام نماید.

د - بازپرداخت اقساط تسهیلات براساس قرارداد منعقد شده با متقاضی تسهیلات به روش ساده یا پلکانی امکان پذیر است. در روش بازپرداخت پلکانی قسط اول نباید از 30 درصد مبلغ قسط آخر کمتر باشد.

هـ - در صورتی که تسهیلات پرداختی به صورت تلفیقی (منابع داخلی بانکها و منابع صندوق) باشد، شرایط و ضوابط موضوع این نظامنامه (اعم از نرخ سود، سهم آورده، مدت زمان بازپرداخت و...) صرفاً ناظر به بخش منابع صندوق بوده و بانک عامل می‌تواند در مورد بخشی از منابع که خارج از منابع صندوق تجهیز نموده است طبق ضوابط و مقررات خود عمل نماید.

بخش یازدهم - مسئولیت بانک عامل

الف - ایجاد واحد پذیرش طرح‌های متقاضیان سرمایه گذاری در حد نیاز در شعب بانک‌های عامل در تهران و مراکز استان‌ها.

ب - تجهیز واحدهای پذیرش بانک عامل از نظر تخصص‌های فنی، مالی و اقتصادی مورد نیاز.

ج - احراز اهلیت متقاضیان دریافت تسهیلات از منابع صندوق و رتبه سنجی اعتباری آن.

د - احراز کفایت بازدهی طرح‌ها به میزانی که از حداقل نرخ بازده مندرج در بخش ششم این نظام نامه کمتر نباشد.

هـ - ارزیابی و تایید گزارش‌های توجیه فنی، مالی و اقتصادی طرح‌ها.

و - ارسال خلاصه‌ای از گزارش‌های اعتباری مصوب توجیه فنی، مالی و اقتصادی طرح‌های مصوب مطابق با فرم‌های ارسالی از صندوق به هیات عامل.

ز - انعقاد قرارداد تأمین مالی طرح‌های موجه و تأیید شده با متقاضی.

ح - احراز اطمینان از تأمین منابع ریالی مورد نیاز طرح توسط متقاضی، منابع داخلی بانک و یا هر ساز و کار دیگر.

ط - تعیین مدت دقیق و برنامه‌ریزی شده تأمین مالی طرح‌ها و برنامه بازپرداخت تسهیلات.

ی - نظارت دقیق بر پیشرفت فیزیکی و مالی طرح‌ها و ارسال گزارش‌های سه ماهه پیشرفت اقدامات و عملکرد طرح‌ها به هیات عامل.

ک - قبول ریسک بازپرداخت و وصول اقساط از متقاضی و بازپرداخت به هنگام سررسید تسهیلات (اعم از اصل و سود) به صندوق.

ل - رعایت دقیق مصوبات هیأت امنا و هیات عامل صندوق که توسط رئیس هیات عامل ابلاغ می‌شود.

م - به منظور جلوگیری از تضییع منابع صندوق و حصول اطمینان از مصرف بهینه آن منطبق با درخواست‌های واصله، بانک عامل موظف است تمهیدات لازم را از طریق مشاوران ذیصلاح جهت اطمینان از مناسب بودن قیمت موضوع پروفرما بکار گیرد. در صورت حصول اطمینان از عدم انطباق کالا و قیمت آن با مدارک موجود، بانک عامل موظف است ضمانت اجرا تخلف از اعلام قیمت واقعی، اعم از دریافت سود و کلیه خسارت‌های وارده را در قرارداد خود با متقاضی، پیش‌بینی نماید.

ن - آگاه‌سازی مشتریان به هنگام انعقاد قرارداد، از شیوه‌های پوشش ریسک تغییرات برابری نرخ ارزها در دوران تأمین مالی.

بخش دوازدهم - سایر

الف - خرید دانش فنی و ورود ماشین آلات و تجهیزات انباری (stock) نو (دست اول) از محل تسهیلات صندوق در صورت انطباق مشخصات آن با هدف طرح و استانداردهای فنی با تأیید دستگاه اجرایی ذیربط و بانک عامل و همچنین وجود گارانتی معتبر از سوی شرکت سازنده بلامانع است.

ب - میزان تسهیلات پرداختی به صادرکنندگان براساس ارز مورد نیاز جهت صادرات به استناد ارزیابی اعتبار متقاضی تسهیلات (ترجیحا" براساس روند صادرات سه سال گذشته واحد مربوط) تعیین خواهد شد.

تبصره: صادرکنندگانی که نسبت به انعقاد قرارداد صدور کالاها و خدمات با شعب یا نمایندگی‌های خود یا خریدارانی که وابسته یا تابع آنها هستند، اقدام می کنند، مشمول استفاده از تسهیلات صندوق نخواهند بود.

ج - در مورد تسهیلات مربوط به صدور کالاها، خدمات و خدمات فنی - مهندسی، پرداخت تسهیلات ارزی از طریق گشایش اعتبار و معامله اسناد حمل و یا براساس قرارداد تسهیلات و صورت وضعیت‌های انجام کار و یا اسناد حمل در وجه صادر کننده، که به تأیید بانک عامل می‌رسد، امکان‌پذیر خواهد بود.

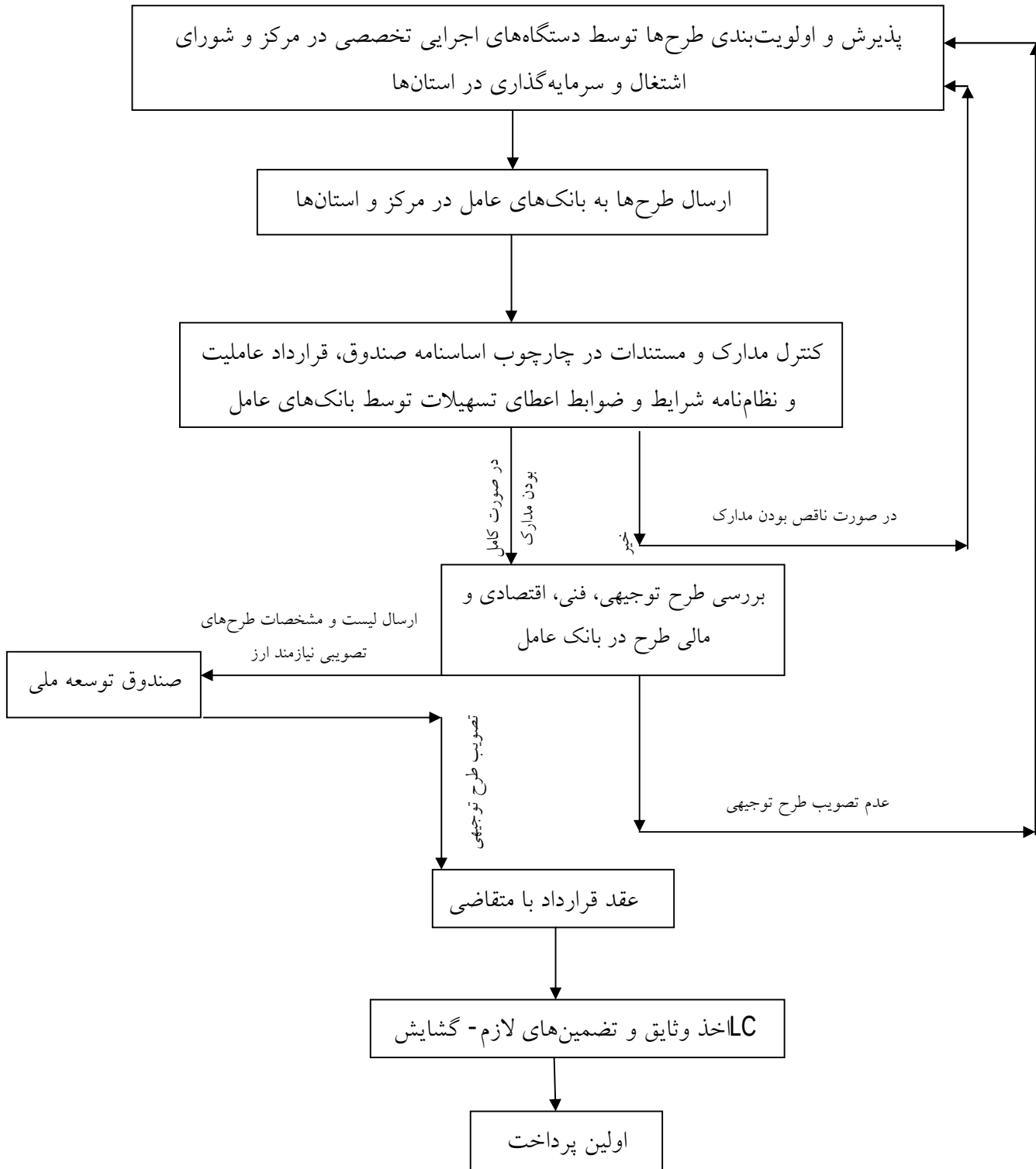
د - متقاضیان استفاده از تسهیلات صندوق می‌توانند مخاطرات نوسانات نرخ برابری ارزها در مقابل یکدیگر را با استفاده از سازوکار پیش بینی شده در ماده 72 قانون برنامه پنجم برای مبلغ تسهیلات ارزی دریافتی پوشش دهند. در صورت عدم پوشش، آثار ریسک نوسانات برعهده استفاده کننده از تسهیلات خواهد بود.

ه - بانک عامل با هماهنگی هیأت عامل فرم‌ها و دستورالعمل‌های لازم را برای اعلام درخواست متقاضیان چاپ می‌نماید.

و - هیأت عامل در چارچوب نظام‌نامه، نحوه اقدام برای استفاده از تسهیلات موضوع این قرارداد را به صورت آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار اعلام می‌کند.

ز - نحوه عمل در موارد غیر مصرح در این نظام‌نامه، تابع اساسنامه صندوق موضوع ماده 84 قانون برنامه پنجم، و سیاست‌های پولی و ارزی ابلاغی بانک خواهد بود.

مراحل پذیرش - بررسی و تصویب طرح‌ها از منابع صندوق توسعه ملی

توجه: حداکثر زمان مجاز برای پذیرش، بررسی، تصویب و پرداخت اولین مرحله 3 ماه قبل تعیین می گردد.